

מאוצרות הפרשה

מוכן, שכשם שניתנה רשות לרופא לרפאות אף חולי הבא בידי שמים, אף לנו ניתנה הרשות והמצוה לתמוך בלומדי התורה, למרות שהעוני והמחסור באו עליהם מגזרת שמים.

ומעתה ניתן לפרש בדרך זו את מאמר חז"ל (שבת קיט): 'כל המבזה תלמידי חכמים אין לו רפואה למכתו', שהמבזה תלמידי חכמים סובר בדעתו המשובשת שאין לסתור את גזרת ה' שתלמידי החכמים יחיו בצער ובבזיון, ולכן במקום לסיע בידם ולכבדם בוחר הוא לבזותם. לפיכך, מדה כנגד מדה נענש אדם זה בכך שלא תהיה רפואה למכתו, שכיון שאין הוא מאמין שניתנה רשות בידינו לתמוך בתלמידי חכמים למרות גזרת ה' שיחיו בדוחק, לא תהיה רשות לרפאותו מן המכות שיבואו עליו בידי שמים. (לאור הגר)

שם. חז"ל דרשו: "ורפא ירפא" – מכאן שנתנה רשות לרופא לרפאות. היה סיפור בירושלים שרופא אמר למישהו שהוא לא נותן לו יותר מחדשים לחיות. אחרי ששה חדשים הוא רואה אותו הולך ברחוב בריא. "ברוך מחיה המתים", ברך אותו הרופא. "הייתי בטוח שאתה כבר בעולם האמת", הוסיף. "הייתי שם", השיב. "דע לך שאתה חייב לי יישר כח גדול, הצלתי את החיים שלך!" "למה? מה קרה?" "הייתי בבית דין של מעלה וראיתי שהעבירו רשימה של הסנדלרים שצריכים למות באותה שנה, אח"כ רשימה של החייטים. אח"כ הביאו רשימה של הרופאים, ואתה היית בתוך הרשימה. צעקת: תעזבו אותי, הוא לא רופא! כך הצלתי אותך..."

ב"לקוטי אנשי שם" מביא בשם רבי חיים מוולוז'ין זצ"ל שמבאר את דברי המשנה (קידושין פ"ה, יד): "טוב שברופאים לגיהנם": כשאדם חוטא ופוגם את נפשו – הרפואה היא לעשות תשובה. יש תקוני תשובה לכל חטא. על חלול שבת, למשל, צריך להתענות ארבעים יום. אדם שאינו עושה תשובה מעצמו שולחים לו יסורים מן השמים כרפואה לנפשו. הרפואה הקלה ביותר, הזולה ביותר, היא לקבל בזיונות באהבה! זה חוסך תעניות, סגופים, יסורים, בלי התקף לב ובלי ארוע מוחי. אם מייששו בזה אותך ואתה מקבל זאת באהבה – זו הרפואה הטובה ביותר! אבל הדוקטור שעשה את זה והביא לך את הרפואה – כלומר המבזה הזה שבוזו אותך – הוא ילך לגיהנם.

היה רופא גדול באחת ממדינות סקנדינביה, שכשהיו שואלים אותו: "מה הסכויים של החולה להחלים?" היה שואל: "החולה יהודי או גוי?" שאלו אותו: "מאי נפקא מינה?" והוא השיב: "אצל גוי אני יכול לתת דיאגנוזה, אצל יהודים אני לא יכול לתת דיאגנוזה כי תמיד יש הפתעות. זה לא הולך לפי הספר".

אנחנו מסימים את ברכת "רפאנו" בתפלת שמונה עשרה: "ברוך אתה ה' רופא חולי עמו ישראל". לכאורה קשה: ומי מרפא את הגויים, לא הקב"ה? שמעתי תרוץ: את הגויים הקב"ה מרפא לפי כללי הרפואה, אבל ישראל על ידי תפלות יכולים להשיג רפואות גם מחוץ לכללים. כשרבי איסר זלמן מלצר זצ"ל היה חתן הוא חלה במחלת השחפת. באותה תקופה היתה המחלה הזו חשוכת מרפא ורבי איסר זלמן הציע לארוסתו לותור על השידוך. אמר לה החפץ חיים: "יש אנשים בריאים ולא בהכרח שהם יאריכו ימים, ויש אנשים שאף על פי שהם חולים, מוקצבות להם הרבה שנות חיים. בריאות ושנים לא בהכרח הולכים ביחד". רבי איסר זלמן האריך ימים עד גיל שמונים וארבע.

(רבי אליהו דיסקין שליט"א – נאה דורש)

ורצע אדניו את אזנו במרצע (כא, ו)

אין זאת ששמעה על הר סיני לא תגנב, והלך וגנב, תרצע (רש"י) כבר שאלו רבים וטובים: מדוע נזכרים עכשיו לרצע את אזנו על אשר "אין שמעעה על הר סיני לא תגנב והלך וגנב"? הוא הרי לא גנב עכשיו, הוא גנב לפני שש שנים – מדוע אם כן רוצעים אותו עכשיו? רבי יהודה ליב גרויברט בספרו "יביע אמר" מביא על כך משל: היה פעם יהודי אחד, שלא התאמץ יותר מדי בקיום המצוות. הוא היה מין 'פרפר', שלדעת עצמו היה די בסדר – לפעמים יצא לו לקרא קריאת שמע בזמן, הרבה פעמים הוא לא שכח להניח תפילין לפני השקיעה, ולעתים ממש רחוקות הוא אפילו הגיעו לבית הכנסת, כשהסתדר לו. יום אחד עבר אותו אדם איזו עבירה גדולה, ונתפס 'על חס'. הרב קרא לו, נתן לו 'מוסר', ואח"כ אמר לו: "עכשיו, מכיון שעברת כזאת עברה, אתה צריך לשלם קנס. תן חמשת אלפים דולר לצדקה! לאיזו צדקה שאתה רוצה, אבל חמשת אלפים דולר!" "כבוד הרב", אמר האיש, "חמשת אלפים דולר?! מה, אני אתן סכום אדיר כזה?! לא, עדיף למצוא לי איזה תיקון אחר..." "בסדר", השיב הרב, "במקום לשלם כסף קנס, אתה תצום שני וחמישי בשנה הקרובה". "לצום?? אני?! אולי בכלל יש לי אולקוס סמוי, ואולי הסוכר שלי גבוה או נמוך. לא, לא מתאים לי לצום". "טוב", אמר הרב. "אל תצום. אבל מעכשיו, במשך שלשה חדשים אל תישן על המטה המפוארת שלך אלא על הרצפה..." "על הרצפה? אין על מה לדבר... גם ככה אני הולך כפוף, כי אני גבוה כזה, אם אני אישן על הרצפה עוד יתפס לי הגב לגמרי. לא, צריך איזה קנס אחר". "אז תגיד אתה בעצמך מה לעשות. עברת עברה חמורה מאוד, לא רצית לשלם כסף, וגם לא הסכמת לישון על הרצפה. מה כן?" "יש לי רעיון מצויץ", אמר האיש. "אני אגיד לרב איזה קנס תתנו לי – שנה שלמה אל תתנו לי עליה לתורה!" זה קנס?? הרי אדם זה אינו מוגע כמעט אף פעם לבית הכנסת, ואין לו שום ענין בעליה לתורה... אומר הרב גרויברט: אדם גנב, וקיבל את ענשו – להיות עבד. אחרי שש שנים אומרים לו: "סימת לרצות את ענשך, אתה חפשי ללכת הביתה". אך הוא אומר: "לא! טוב לי פה, אני רוצה להשאר כאן!" הוא נהנה ממכירתו לעבד. מתברר, אפוא, למפרע, שהוא לא קיבל עונש על הגניבה. לכן עכשיו "ורצע אדניו את אזנו", משום שאזנו שמעה על הר סיני "לא תגנב", והוא הלך וגנב... (לאור הגר)

רק שבתו יתן ורפא ירפא (כא, יט)

ורפא ירפא – מכאן שניתנה רשות לרופא לרפאות (ב"ק פ"ה). הקשו התוס' (שם) הרי ניתן היה להגיע למסקנא זו אף אם היה כתוב בפסוק 'ורפא או ירפא', ומדוע כפלה התורה 'ורפא ירפא'? ותרצו, שאלמלא כפלה זאת התורה, היה מקום לומר שלרופא ישנה רשות לרפאות רק מכה הבאה בידי אדם, אך לא חולי הבא בידי שמים, שהמרפא נראה כסותר גזרת המלך – מלכו של עולם. לכן כפלה התורה 'ורפא ירפא' ללמדנו שניתנה רשות לרופא לרפאות אף חולי הבא בידי שמים. לאור דברי התוספות, מיישב ה"לקוטי הגרשני" את דברי המדרש (ילקוט"ש שמות רמז שצא) שמיום שחרב בית המקדש נגזרה גזרה על ישראל שילמדו את התורה מתוך צער ודוחק, ועתיד הקב"ה לשלם להם על צער זה בימות המשיח. והיה מקום להקשות לפי דברי המדרש, שכיון שהצער והדוחק שבהם שרויים לומדי התורה הם מחמת גזרתו יתברך, מדוע מצוה הוא עלינו לתמוך ולהחזיק ביד לומדי התורה, הלא גזרת שמים היא שילמדו מתוך הדחק, ולדברי התוספות

אריכות ימים ושנים להורים ולבניהם

לא תהיה משפלה ועקרה בארץך את מספר ימיך אמלא (כ"ג, כ"ו) ופרש"י: "משכלה - מפלת נפלים או קוברת את בניה קרויה משכלה". הנה בפסוק זה, מוצאים אנו שתי ברכות: האחת - שלא תהא משכלה ועקרה בארצך, ואילו השנייה - את מספר ימיך אמלא. והנה, ברור שמדובר בשתי ברכות נפרדות, אולם מכך שהתורה כללה אותן בפסוק אחד - יש ללמוד על שייכות מסויימת שישנה ביניהן. ובכן, מהי אותה שייכות? את התשובה נבין על פי המעשה הבא: ביום מן הימים, הגיע לאחד מבתי החולים באמריקה יהודי צעיר, אשר נפצע אנושות בתאונת דרכים. לאחר בדיקה ראשונית, לא נותר לרופאים כי אם להבהיר כי שעותיו ספורות. מתוך המסמכים שנמצאו בכיסו, הצליחו לאתר את אחותו של האיש, אשר התגוררה בקרבת מקום, והיא אכן מיהרה להגיע לבית החולים, ונעמדה לצד מיטתו מתייפחת בבכי. מאחר שהתברר כי הפצוע הינו יהודי, הוזעק למקום רב בית החולים, אשר ניסה לסייע ככל יכולתו. כאשר נודע לו מפי אחותו של הפצוע, כי יש להם אב זקן המתגורר במושב זקנים, מיהר הרב אל אותו בית אבות, והביא עמו את האב לבית החולים. בשלב זה, נמנע הרב מלספר לאב הזקן אודות מצבו הנואש של בנו, שכן חשש מפני השלכותיה של בשורה מעין זו על אדם בגילו. הוא העדיף שיתוודע למצב בעצמו, כאשר יגיע לבית החולים. אלא שלפליאתו של הרב, האב הגיע לבית החולים, נעמד לצד מיטתו של בנו מחוסר ההכרה, אולם על פניו לא ניכרו כל אותות התרגשות. הרב סבר, כי האב בודאי אינו מבין את חומרת המצב, ולפיכך ביקש מהרופאים כי יסבירו לו את המצב לאשורו. אולם גם לאחר שהסבירו הרופאים לאב כי שעותיו של בנו ספורות, לא נע אפילו שריר בפניו. להיפך... לאחר מספר רגעים בהם ניצב אדיש לצד מיטת בנו, הוא סב על עקבותיו והכריז: "אני הולך הביתה!"... הרב לא ידע כיצד להגיב. "האם אינך רוצה להיות לצד בנך בשעותיו האחרונות?", הוא ניסה לשאול בעדינות, אולם האב השיב בפשטות ובשלוח: "אלו לא שעותיו האחרונות... הוא יהיה בריא!".

כעת, כבר היה הרב משוכנע כי האב איבד את צלילות דעתו. "האם אינך מבין את המצב?", ניסה לברר, אולם האב השיב בנחישות: "המצב אינו מעניין אותי... הוא יהיה בריא, ואני הולך הביתה!". נוכח עקשנותו של האב, לא נותר לרב מה לעשות. אולם הפעם, היה זה האב אשר הביט בו ואמר: "אתה בודאי מתפלא ואינך מבין, מדוע אני כה אדיש... ובכן, הבה ואספר לך! מוצאי, מהעיירה ראדין, עירו של ה'חפץ חיים'. בימים בהם הדפיס ה'חפץ חיים' את ספרו ה'משנה ברורה', הוא ארגן קבוצה של בעלי בתים שילמדו בחיבורו, בכדי לבחון האם הוא מתקבל על ליבם והאם הם מבינים אותו לאשורו. "ובכן, אני נמנית על החבורה הזו. פעמים רבות למדתי לפני ה'חפץ חיים' ב'משנה ברורה', ולימודי מצא חן בעיניו, כאשר בעקבות כך קיבלתי ממנו שתי ברכות: הברכה האחת - הינה ברכה לאריכות ימים, ואילו השנייה - שילדי לא ימותו על פני בחיי!"

"ובכן, כיום אני רק בן שבעים ושש, כך שברכתו הראשונה של ה'חפץ חיים' טרם התקיימה, ומכאן שאינני עומד להפטר מן העולם... משכך, ברכתו השנייה של ה'חפץ חיים' עומדת בעינה, ומאחר ובני אינו יכול למות בחיי, הרי שבהכרח הוא יבריא ויעמוד על רגליו... אם כן, מה יש לי עוד לחפש כאן?", הסביר האב בפשטות. ואכן, לאחר ששמע את סיפורו של האב, ליווה אותו הרב אל ביתו, ואף הוא חזר לביתו שלו. למחרת בבוקר, כאשר הגיע לבית החולים כמדי יום ביומו, ניגש אל הרופא בכדי להתעדכן אודות מצבו של הפצוע, ומצאו כשהוא נסער ונרגש: "לא תאמין... הוא פקח את עיניו! על פי דרך הטבע - הוא כבר היה אמור למות אתמול... אולם משהו מוזר קורה כאן... נראה שמצבו משתפר והולך!". שבועיים מאוחר יותר, כבר השתחרר הפצוע היהודי לביתו, וברכתו של ה'חפץ חיים' התקיימה במלואה...

הרי לנו, כי אמנם זכות היא זו לאדם שבניו לא ימותו על פניו, אולם זאת, בתנאי שאף הוא יזכה לאריכות ימים, וכפי שמצינו בברכותיו של ה'חפץ חיים' שהשלימו זו את זו! אילו האדם לא יזכה לאריכות ימים, אפשר שבניו אמנם לא ימותו על פניו, אולם הסיבה לכך לא תהיה בשל אריכות ימיהם, אלא בשל קיצור ימיו שלו, וכלום ברכה היא לאדם שימות קודם בניו בקיצור ימים?

ומכאן, תשובה לשאלתנו, על פי דרכו של המהרי"ל דיסקין המבאר כך: אילו התורה היתה מברכת את ישראל רק בכך שלא תהא משכלה ועקרה בארצם, והיינו שיהיו להם בנים והם לא ימותו על פניהם, לא היה די בברכה זו, שכן הסיבה לכך עשויה להיות קיצור ימיהם של ההורים. לפיכך, משלימה התורה באותו פסוק ומברכת: "את מספר ימיך אמלא", כלומר, על אף שההורים יפטרו מן העולם לאחר אריכות ימים ושנים, בכל זאת לא ימותו בניהם על פניהם, ובכך מקבלת הברכה משמעות וחשיבות רבה! ('ללמדך' מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

הזמין חשמלאי להוריד את המודעה שתלה בבנין

שאלה: חשמלאי הדביק מודעה בכניסה לבנין שקשה מאוד להסירה. אחד השכנים שהדבר חרה לו הזמינו לעבודה, וכשהגיע אמר לו תסיר בבקשה את המודעה. אמר לו החשמלאי שהביקור שלי עולה 200 ₪. האם צריך לשלם הוצאה זו?
תשובה: השכן המזמין צריך לשלם את הביקור. לכאורה מי שהדביק את המודעה חייב להסיר היזקו. כל זה היה נכון, אילו היה השכן מזמינו מפורש להסיר את המודעה שהדביק, אז החשמלאי יכול להגיע בזמנו הפנוי. כאן החשמלאי בא על חשבון זמן עבודתו. על השכן היה לומר לשם מה הוא מזמינו. ובאם לא רוצה להגיע, יוכל להזמינו לדין תורה. ואם בכל זאת מסרב, יוכל להטעותו. (הגר"י זילברשטיין, מבית דוד)

חידה שבועית

**יש לי ארבע כנפיים, אבל אני לא יכול לצוץ, אף פעם לא נחקתי ואצולף
 לא מכיתי; מאותו המקום תמיד נמצא, מתאנף עם רחש קטן. מי אני?**

תשובה לחידה פר"ש: השופר שנגלח מאילו של יצחק (רש"י י"ג). תשובה לחידה השבועית: מכתב.

מזל טוב

מרכז העיר: משפחות בודנשטיין - גולדמן - אלינסון להולדת הבן הנכד הנין
 משפחת קירשטיין להכנס הבן לעול תורה ומצוות **גני הדר-עמישב:** משפחות לב - טוקר (מרכז העיר) לאירועי הבת הנכדה
 משפחות נוסבך - אינגבר להכנס הבן הנכד לעול תורה ומצוות משפחות אפשטיין-באגד להולדת הבת הנכדה הנינה
 משפחות בורנשטיין - גרוס - שלזינגר - פרידלנד להולדת הבן הנכד הנין בן הנין

הודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com